Uudenmaan liitto
Nylands förbund

UUSIMAA 2050

Kolme skenaariota tulevaisuuteen

Uudenmaan liiton julkaisuja E 234 - 2021

Uudenmaan liiton julkaisuja E 234 - 2021
ISBN 978-952-448-554-8
ISSN 2341-8885

Helsinki 2021

Julkaisija: Uudenmaan liitto
Raportin tekijä: Demos Helsinki

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi

Sisältö

- Tiivistelmä
- Prosessin kuvaus
- Lähtökohdat Uudenmaan tulevaisuuksien tutkimiseen
- Kolme skenaariota Uudellemaalle vuoteen 2050
  - **Valtiojohtoinen vihreä siirtymä**
  - **Globaali talouden veturi**
  - **Sulkeutuva yhteisöllisyys**
- Millä eväillä Uusimaa pärjää tulevaisuudessa?

DEMOS HELSINKI

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Tiivistelmä - Mistä tämä raportti kertoo?

Olet juuri lukemassa Uusimaa 2050 -skenaarioraporttia, joka kertoo Uudenmaan vaihtoehtoisista tulevaisuuksista pitkällä aikavälillä. Skenaariot ovat hahmotelmia mahdollisista tulevaisuuksista, kuvaten joukkoa tärkeitä tulevaisuuden kehityskulkuja ja muutosilmiöitä. Työn tavoitteena on kuvata erityisesti sitä, miltä tulevaisuus voi näyttää Uudenmaan ja uusmaalaisten näkökulmasta. Skenaarioraportti toteutettiin Demos Helsingin ja Uudenmaan liiton yhteistyönä, johon osallistui yhteensä 70 osallistujaa erilaisista sidosryhmistä.

Raportista löydät seuraavat osiot: *Tiivistelmä* (sivut 3-6), *Prosessin kuvaus* (sivut 7-8), *Lähtökohdat Uudenmaan tulevaisuuksien tutkimiseen*, joka sisältää kuvauksen megatrendeistä ja yhteiskunnallisista jännitteistä (sivut 9-12), *Kolme skenaariota Uudellemaalle vuoteen 2050*, joka sisältää skenaarioiden yhteenvedon, vertailun ja yksityiskohtaiset kuvaukset (sivut 13-38), ja *Millä eväillä Uusimaa pärjää tulevaisuudessa?*, joka sisältää kuvauksen Uudenmaan tulevaisuuden menestyksen avaimista (sivut 39-41).

Antoisia lukuhetkiä!

Koko raportin lukuaika 45 minuuttia

Alkusanat

Skenaariotyön tarkoituksena on hahmottaa Uudenmaan vaihtoehtoisten tulevaisuuksia pitkällä aikavälillä. Näkökulmana on ollut vahvasti Uudenmaan tulevaisuus koko Suomen tai globaalien kehityssuuntien sijasta.

Skenaariot antavat aineksia vuosien 2022–2025 maakuntaohjelman pohjaksi, epävarmaan tulevaisuuteen varautumiseksi ja siihen vaikuttamiseksi, päätöksenteon ja aluekehittämistyön tueksi. Tulevaisuuden pohdinta ja siihen varautuminen ovat koronaepidemian myötä tulleet entistä tärkeämmäksi. Koronan lisäksi toinen tulevaisuuttamme vahvasti leimaava asia on ilmastonmuutos ja sen etenemiseen vaikuttaminen.

On tärkeää pohtia, minkälaista tulevaisuutta haluamme rakentaa nykyisessä tilanteessa, jossa hyvinvointimme perustaa ja jopa yhteiskuntamme rakenteita haastetaan ja meiltä vaaditaan uudenlaista sopeutumista. Näihin kysymyksiin vastaamiseksi toivomme tämän skenaariotyön antavan aineksia.

Tiivistelmä - Lähtökohdat Uudenmaan tulevaisuuteen

Uusimaa 2050 -skenaarioiden luomiseen käytettiin viidestä aiheesta nousevia yhteiskunnallisia jännitteitä luomaan kuvaa siitä, mitkä megatrendien paikallistason vaikutukset ovat

Teknologinen kehitys

Työn automatisointi ja työn globalisaatio
VS.
Työllisyys ja uudelleen-kouluttautuminen

Digitaalisten alustojen kautta vallan ja vaikuttamisen uusjako

Kestävyyskriisit

Hiilineutraaliustavoitteet
VS.
Toimenpiteiden käytännön toteutus ja polkuriippuvuudet fossiilienergiaan

Uudistusten hyötyjen ja haittojen jakautuminen maiden ja ihmisryhmien välillä

Väestökehitys

Huoltosuhteen heikentyminen, työvoimapula ja työperäisen maahanmuuton edistäminen
VS.
Toimien käytännön toteutuksen haasteet ja maahanmuuttokriittiset tahot

Aluekehitys

Kaupunkikeskukset
VS.
Muut alueet kilpailevat samasta kasvusta ja investoinneista

Koronapandemia ja monipaikkaisuus
VS.
Kaupungistuminen ja keskittyminen

Yhteiskunnallinen polarisaatio

Disinformaatio ja luottamuksen rapautuminen instituutioihin

Ylisukupolviset hyvinvointierot ja sosioekonomisten erojen kasvu

Ihmisten kokemusmaailmojen eriytyminen

Tiivistelmä - Kolme skenaariota tulevaisuuteen

Raportin skenaario-osuus sisältää yhteenvedon skenaarioista ja kunkin skenaarion kuvaukset yksityiskohtaisesti. Skenaarioiden kuvaukset fokusoivat skenaarioiden kahteen ominaispiirteeseen sekä kuvaukseen ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden tilanteesta, maailman yleisestä tilasta ja ennen kaikkea Uudenmaan keskeisistä muutoksista, kuten muutoksista aluerakenteessa, väestönkasvussa, taloudessa, työllisyydessä, elintavoissa ja yleisessä eetoksessa.

Tehty työ tiivistettiin kolmeen skenaarioon, jotka on ominaispiirteineen listattu alla.

Tiivistelmä - Millä eväillä Uusimaa menestyy tulevaisuudessa?

Ennakoinnissa olennaista ei ole pelkästään se, miten hyvin ymmärrät tulevaisuutta, vaan se miten hyvin ymmärrät nykyhetken päätöksenteon roolin tulevaisuuden luomisessa ja miten osaat varautua erilaisiin mahdollisiin tulevaisuuksiin. Tässä raportissa kuvatut skenaariot kertovat tarinoita tulevaisuuksista, jotka sellaisenaan eivät toteudu, mutta joista jokaisesta korostuu haasteita ja mahdollisuuksia. Skenaarioiden analyysina on näitä keskeisiä haasteita ja mahdollisuuksia yhdistelemällä kuvattu Uudenmaan tulevaisuuden menestyksen avaimet. Näihin viiteen teemaan keskittymällä Uusimaa menestyy myös tulevaisuudesta.

<table>
<tr><td colspan="4"> Kolmiosaisen ekologisen kriisin ratkaiseminen kaiken toiminnan lähtökohtana</td></tr>
<tr><td>
Uusimaa kehittyy ja kasvaa maakuntana kestävästi</td><td>
Globaalien haasteiden ratkaisu ja monipuolinen elinkeinorakenne talouden menestyksen pohjana</td><td>
Osaava ja sivistynyt väestö on Uudenmaan keskeinen voimavara</td><td>
Uusimaa uudistuu kansainvälistymisen ja kasvun kautta</td></tr>
</table>

Prosessin kuvaus

Prosessin kuvaus

Demos Helsinki toteutti yhteistyössä Uudenmaan liiton kanssa skenaarioprosessin, jossa tutkittiin Uudenmaan vaihtoehtoisia tulevaisuuksia pitkällä aikavälillä ja luotiin kolme skenaariota Uudellemaalle vuoteen 2050. Prosessi toteutettiin kokonaisuudessaan etätyöskentelynä. Skenaarioita on ollut työstämässä Uudenmaan liitosta seitsenhenkinen työryhmä. Sidosryhmätyöskentelyyn on osallistunut tahoja Uudenmaan kunnista sekä koulutuksen ja elinkeinoelämän alalta. Yhteensä työskentelyssä oli mukana sidosryhmien edustajat, Uudenmaan liiton työryhmä ja Demos Helsingin projektitiimi mukaan lukien 70 osallistujaa.

Tavoitteena oli hyödyntää mahdollisimman paljon olemassa olevaa ennakointiaineistoa ja luoda yhdessä sidosryhmien kanssa kiinnostavat ja huomiota herättävät skenaariot haastamaan ajatteluamme erilaisten tulevaisuuksien mahdollisuuksista. Tavoitteena oli kuvata skenaarioita nimenomaan Uudenmaan näkökulmasta; miltä tulevaisuus voi näyttää Uudellamaalla ja uusmaalaisille.

Skenaariotyö toteutettiin kolmessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa toimintaympäristön muutosta analysoitiin erilaisten megatrendien ja niihin liittyvien yhteiskunnallisten jännitteiden avulla. Toisessa vaiheessa järjestettiin kaksi sidosryhmä- työpajaa, joissa luotiin tulevaisuuskuvat ja kerättiin laaja joukko syötteitä monipuolisten ja ajattelua haastavien skenaarioiden rakentamiseen. Viimeisessä, kolmannessa vaiheessa toteutettu työ tiivistettiin ja analysoitiin skenaarioraportiksi, jota parhaillaan luet.

Laajemmassa kuvassa skenaariotyö on osa Uudenmaan liiton jatkuvaa ennakointiprosessia, jonka tarkoitus on tuottaa ennakointitietoa, johtopäätöksiä ja suosituksia kehittämistyön tueksi.

Skenaariotyön kolme vaihetta

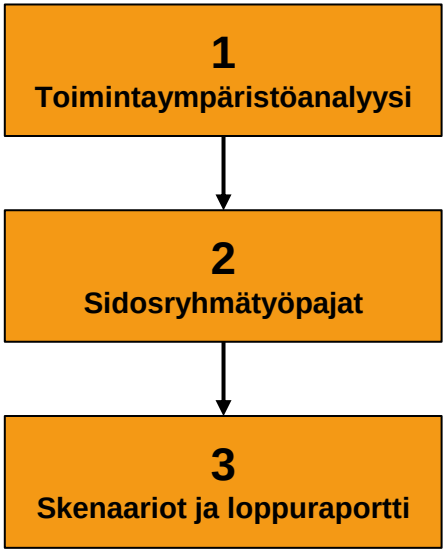

Tämän raportin kuvat on ladattu osoitteesta https://unsplash.com/ vapaalla lisenssillä.

Lähtökohdat Uudenmaan tulevaisuuksien tutkimiseen

Megatrendit ja toimintaympäristön muutos

Tulevaisuutta tutkittaessa lähdetään liikkeelle muutosilmiöistä, jotka läpileikkaavat muuttuvaa toimintaympäristöä erilaisista lähtökohdista. Näistä puhutaan yleensä megatrendeinä. Ne ovat ilmiöitä jotka vaikuttavat kaikkeen, eivät todennäköisesti ole poistumassa, ja määrittävät sitä mikä on tärkeää. Uudenmaan tulevaisuuden hahmottamiseen käytettiin alla kuvattuja megatrendejä, joiden sisään mahtuu laaja joukko pienempiä ja suurempia muutosilmiöitä.

TEKNOLOGINEN KEHITYS

Digitalisaatio, big data ja pienempikin, koneoppiminen, automatisaatio, IoT, sosiaalinen media, ja skaalautuvat innovaatiot muuttavat maailmaamme. Nämä ja muut uudet teknologiat muovaavat tapojamme kommunikoida, tehdä työtä, tuottaa ja käyttää resursseja.

ILMASTONMUUTOS JA NIUKAT LUONNONVARAT

Niukat luonnonvarat, ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden katoaminen luovat raamit tulevaisuudelle: äärimmäiset sääilmiöt lisääntyvät, keskilämpötila nousee hitaasti, kuten myös merenpinta. Ruoan, luonnonvarojen ja energian saatavuuteen liittyy merkittäviä epävarmuuksia. Tilanne kasvattaa painetta kestävään kehitykseen.

ELÄMÄNTAPOJEN MONINAISTUMINEN

Yksilöllisessä ajassa yhteisöissä on edelleen voimaa. Yhtenäiskulttuurista poiketen yhteiskunnan muodostavat muuttuvat ryhmät ja yhteisöt. Uusi paikallisuus, demokratian kriisit, uudenlaiset yhteisöt, eläminen “kuplissa” eli erilaisissa globaaleissa ja lokaaleissa verkostoissa, yksilöllisyys ja kuluttajuus ovat osa elämäntapojen muutosten megatrendiä.

DEMOGRAFISET MUUTOKSET

Kaupungistuminen, väestönkasvu, ikääntyminen, koulutustason kasvu sekä maahan- ja maastamuutto muovaavat yhteiskuntia. Yhteiskuntien huoltosuhde eli työikäisten määrä verrattuna työelämän ulkopuolella oleviin voi vaihdella reilusti kymmenessäkin vuodessa, vaikuttaen esimerkiksi tehtäviin töihin ja työllisyyteen.

GLOBAALI KESKINÄISRIIPPUVUUS JA TALOUS

Yhteiskuntien ja talouden globaali luonne lisää koko maailman keskinäisriippu-vuutta. Globaalit arvoketjut monimutkaistuvat ja ihmiset, tavarat ja pääoma likkuvat yhä vilkkaammin yli rajojen. Globalisaatio tuo mukanaan myös globaalit kriisit, olivat ne taloudellisia lamoja, terveyteen liittyviä pandemioita, tai sään ääri-ilmiöitä ja ilmastopakolaisuutta.

Skenaarioiden lähtökohtia rakennettaessa on hyödyllistä tarkastella yhteiskunnallisia jännitteitä, jotka syntyvät megatrendien aiheuttamista toimintaympäristön muutoksista ja kuvaavat tarkemmin megatrendien paikallisia vaikutuksia. Näitä jännitteitä kuvataan seuraavilla sivulla.

Yhteiskunnalliset jännitteet skenaarioiden lähtökohtana

Uusimaa 2050 -skenaarioiden luomiseen käytettiin yhteiskunnallisia jännitteitä luomaan kuvaa siitä, mitkä megatrendien paikallistason vaikutukset ovat. Yhteiskunnallisten jännitteiden tutkiminen tarjoaa tavan tuoda megatrendit ymmärrettäviksi, konkreettisiksi haasteiksi ja mahdollisuuksiksi. Yhteiskunnalliset jännitteet ovat suuria ja pieniä avoimia kysymyksiä, jotka muodostuvat trendien ristivedosta. Ne kuvaavat asioita, jotka pitää ratkaista, joihin usein liittyy jotain ikävää, ja jotka aiheuttavat pohdintaa hyötyjen ja haittojen jakamisesta tai uudelleenjakamisesta. Jännitteisiin liittyy usein ristiriitoja eri ryhmien välillä ja merkittäviä epävarmuuksia.

Uusimaa 2050 skenaariot pyrkivät ennen kaikkea kuvaamaan näiden jännitteiden aiheuttamia haasteita ja mahdollisuuksia.

TEKNOLOGINEN KEHITYS

Teknologinen kehitys ja digitalisaatio ovat mullistaneet tapamme toimia ja nostaneet esimerkiksi tuottavuutta. Uudet teknologiat kuitenkin myös luovat jännitteitä. Pidemmällä aikavälillä keskeinen jännite tulee olemaan työn uudelleen järjestely, kun automatisaatio, robotisaatio ja tekoäly ottavat uusia työtehtäviä hoitaakseen. Työn murroksessa korostuu yksilöiden kyky ja yksilöille annettu tuki jatkuvaan oppimiseen ja uudelleen kouluttautumiseen.

Digitalisaatiossa on kyse myös vallan uudelleenjaosta. Esimerkiksi alustatalouden teknologiajäteillä on yhä enemmän valtaa yhteiskunnissa, kuten on nähty esimerkiksi vaaleissa.

KESTÄVYYSKRIISIT

Ilmaston lämpenemisen vakavuus on yleisesti tunnistettu asia ja Suomella ja Uudellamaallakin on kunnianhimoinen tavoite olla hiilineutraali vuonna 2035. Toimenpiteisiin tarttuminen on kuitenkin hankalaa, koska fossiilitaloudessa ollaan kiinni ja siitä ollaan riippuvaisia monella tapaa. Uudistuksista, rajoituksista ja tuista ei löydy riittävää konsensusta, vaikka asialla on kansan tuki.

Ilmastokriisi ei ole ainoa ihmiskunnan toimintaa uhkaava ympäristökriisi, vaan luonnon monimuotoisuuden katoaminen ja resurssien ylikulutus ovat vähintään yhtä suuri uhkia, joihin on vasta herätty. Kriisit vaativat massiivisia toimenpiteitä ja näillä on välttämättä taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia. Keskeinen jännitteitä aiheuttava asia on se, miten uudistusten hyödyt ja haitat jakautuvat.

Yhteiskunnalliset jännitteet skenaarioiden lähtökohtana

VÄESTÖKEHITYS

Suomen luonnollinen väestönkasvu on kääntynyt negatiiviseksi ja väestönkasvu on ainoastaan kansainvälisen muuttovoiton varassa. Jotta Suomesta löytyy riittävästi työikäistä väestöä myös tulevaisuudessa, erityisesti työperäisen maahanmuuton edistämiseen on tahtotila.

Mutta myös kaikenlaisen maahanmuuton vastustajia löytyy, joten keskustelu maahanmuutosta on hyvin jännitteistä, mikä hankaloittaa toimenpiteiden tekemistä. Samaan aikaan on tiedostettu työvoimapula monilla sektoreilla, kuten terveysalalla.

ALUEKEHITYS

Kaupunkikeskuksien ja niitä ympäröivien muiden alueiden välillä on aina olemassa jännite siitä, mihin kasvu ja investoinnit kohdistuvat ja mihin ihmiset ja yritykset haluavat sijoittua. Uudenmaan väestö kasvaa vauhdikkaasti, kasvun keskittyessä Helsingin seudulle. Keskustelu kaupunkien vetovoimasta on jälleen virinnyt, kun laaja siirtymä etätöihin on näyttänyt, että monet ammatit ovat paikkariippumattomia ja perinteiset kaupunkien vetovoimatekijät ovat heikentyneet. Toistaiseksi kuitenkin näyttää siltä, että kaupungistumisen iso kuva säilyy muuttumattomana huolimatta koronapandemian elämäntyylejä ja asumisratkaisuja hajauttavista vaikutuksista. Pitkittynyt pandemian aiheuttanut poikkeustila voi muuttaa tätä asetelmaa.

YHTEISKUNNALLINEN POLARISAATIO

Jakautuminen näkyy monella eri yhteiskunnan osa-alueella. Tutkitun tiedon kyseenalaistaminen, disinformaatio ja sitä kautta luottamuksen rapautuminen perinteisiin yhteiskunnan instituutioihin jakaa ihmisiä omiin kupliinsa, joissa vaihtoehtoisia mielipiteitä ei kohdata tai sallita. Toisia ryhmiä saatetaan ymmärtää tahallisesti väärin ja jopa demonisoida.

Keskipalkkaisten työtehtävien vähentyessä tuloerot suurenevat. Hyvinvointierot ovat ylisukupolvisia, koulutustaso periytyy vahvistaen sosioekonomisia eroja.

Jos eri ihmisryhmien kokemusmaailmat eriytyvät liiaksi, saattaa sillä olla vaikutuksia jopa koko yhteiskuntajärjestykseen.

Kolme skenaariota Uudellemaalle vuoteen 2050

Uusimaa 2050 skenaariot

Tästä osiossa löydät kolme erilaista kuvausta Uudenmaan tulevaisuudesta vuonna 2050. Skenaariot ovat hahmotelmia mahdollisista tulevaisuuksista, kuvaten joukkoa tärkeitä tulevaisuuden kehityskulkuja ja muutosilmiöitä. Skenaariot eivät kuvaa mitään tiettyä toivottua tai ei-toivottua tulevaisuutta, vaan niissä kaikissa on molempia piirteitä.

Huomattavaa on, ettei skenaarioiden ole tarkoitus kuvata tulevaisuutta, joka toteutuu sellaisenaan tai arvioida tulevaisuuksien todennäköisyyksiä. Todennäköisyyksien kuvaamisen sijaan skenaariot toimivat ennen kaikkea syötteinä päätöksentekoon, ideoiden liikkeelle laittajina ja keskustelun herättäjinä. Skenaariot ovat siis ajattelun apuvälineitä, joiden avulla voidaan tunnistaa vaihtoehtoisia tulevaisuuden kehityskulkuja, erilaisten muutosilmiöiden aiheuttamia haasteita ja toisaalta mahdollisuuksia ratkaista näitä haasteita.

Seuraavalla sivulla on esitelty kolmen luodun skenaarion keskeisten ominaispiirteiden yhteenveto. Jokaisesta skenaariosta kuvataan kaksi ominaispiirrettä, jotka leimaavat skenaarion kehitystä ja kuvaavat suurimpia muutoksia sekä Uudellamaalla että maailmalla. Tämän jälkeen löydät skenaarioiden erojen vertailun omalla sivullaan, joka toimii osaltaan myös skenaarioiden yhteenvetona. Tämän vertailun jälkeen kukin skenaario kuvataan yksityiskohtaisesti sekä laajemmin erikseen omassa osiossaan.

Yhteenveto - skenaarioiden ominaispiirteitä

Kuvittele: Nopean vihreän siirtymän toteuttanut Uusimaa, jossa vallitsee lähes täystyöllisyys hitaan väkiluvun kasvun takia.

Maailma, jossa ilmaston lämpeneminen ja luontokato on saatu pysäytettyä. Nopean siirtymän onnistuminen on tarkoittanut valtionjohdon tiukentumista ja kontrollia sekä Suomessa että muualla maailmassa. Kiina on ottanut ykköspaikan globaalina johtajana ja näyttänyt esimerkkiä muille.

Keskeinen haaste Uudellamaalla: tyytymättömyys yhteiskunnan demokratiakehitykseen, yksilön oikeuksien heikkenemiseen ja vihreän siirtymän reiluuteen.

Kuvittele: Rajun väkiluvun kasvun ja kansainvälistymisen kokenut Uusimaa, joka on globaalin talouden ja teknologian kehityksen veturi.

Maailma, jossa ilmastokriisiin on herätty, vaikkakin myöhässä. Vastaaminen ilmastokriisiin on tapahtunut globaalilla yhteistyöllä ja se on onnistunut vakaan kansainvälinen poliittisen tilanteen ja uusien teknologisten ratkaisuiden ansiosta.

Keskeinen haaste Uudellamaalla: erilaisista taustoista tulevien ihmisten sopeutuminen paikalliseen elämäntyyliin ja paikallisen elämäntyylin muuttuminen.

Kuvittele: Uusimaa, joka selviää ekologisten kriisien keskellä kiertotalouden, paikallisen tuotannon ja yhteisöllisyyden avulla.

Maailma, jossa ilmasto lämpenee yli 3°C, ekosysteemien romahdukset ja sään ääri-ilmiöt aiheuttavat ruoka-, vesi-, resurssi-, terveys-, ja energiakriisejä. Kriiseistä johtuen maiden suhteet naapurimaihin, paikalliset talousalueet ja kiertotalous korostuvat ympäri maailmaa.

Keskeinen haaste Uudellamaalla: selviytyminen ja mukautuminen ruoka-, vesi-, resurssi-, terveys-, ja energiakriisien keskellä.

Skenaarioiden keskeisten teemojen eroja

	Valtiojohtoinen vihreä siirtymä	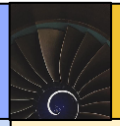 **Globaali talouden veturi**	**Sulkeutuva yhteisöllisyys**
Ominais-piirteet	Onnistunut vihreä siirtymä Tiukka valtiojohto ja kontrolli	Väkiluvun kasvu ja monikulttuurisuus Globaali talouden ja teknologian kehityksen veturi	Ekologiset kriisit ja niiden paikalliset ratkaisut Lokaalit ja globaalit yhteisöt
Ilmasto ja luonto	Ilmaston lämpeneminen saadaan aktiivisten toimien ansiosta pidettyä 1,5°C. Kestävän ruoantuotannon ja maankäytön ansiosta luontokato vältetään.	Ilmasto lämpenee 2°C, teknologia ja ihmistyö korvaavat luonnollisia ekosysteemejä.	Ilmasto lämpenee yli 3°C, ekosysteemien romahdukset ja sään ääri-ilmiöt aiheuttavat ruoka-, vesi-, resurssi-, terveys-, ja energiakriisejä.
Globaali tilanne	Kiina on ottanut ykköspaikan maailmantaloudessa ja sen poliittinen vaikutusvalta on merkittävä. EU on hajonnut sisäisiin ristiriitoihin.	Globaalin talouden kansainvälinen työnjako on vahvistunut ja kansainvälinen poliittinen tilanne on pysynyt kohtuullisen vakaana.	Geo- ja kauppapolitiikka on kireää kriiseistä johtuen. Maailma on täynnä kilpailevia blokkeja ja hybridivaikuttamista. Materiaalinen elintaso ja elinajanodote on laskenut kaikkialla.
Uudenmaan aluerakenne ja väestömäärä	Uusimaa kasvaa hitaasti noin 1,9 miljoonaan asukkaaseen, vaikka Suomen väkiluku on kääntynyt laskuun. Pääkaupunkiseutu kasvaa, vaikka parempiosaiset muuttavat kehyskuntiin.	Toimialojen ja uudisrakentamisen keskittyminen pääkaupunkiseudulle. Raju väkiluvun kasvu 2,7 miljoonaan, sekä työperäistä maahanmuuttoa että ilmastopakolaisuutta.	Pienten keskusten merkitys kasvaa, vaikka maahanmuutto isoihin kaupunkeihin tasaa kehitystä. Väestönkasvu yltää kansainvälisen muuttovoiton ansiosta 2,2 miljoonaan ihmiseen.
Uudenmaan talous	Työvoimapula vaivaa Uuttamaata ja tiukan kontrollin kautta alueella vallitsee täystyöllisyys. Uusimaa on kytkeytynyt globaalin talouden verkostoihin.	Globaali teknologisten innovaatioiden ja talouden veturi, “*Pohjolan Piilaakso*”, mm. robotiikan, koulutuksen, tekoälyn ja koneoppimisen aloilla.	Paikallinen palveluiden, ruoan, teollisuuden ja teknologioiden tuotanto tekee Uudestamaasta maailman mittakaavassa hyvinvoivan kiertotalouden ja paikallisen tuotannon keskuksen.
Uudenmaan eetos	Ristiriitaisuus: toisaalta ollaan tyytyväisiä, että suurimmat uhkakuvat ilmaston lämpenemisen ja luontokadon suhteen vältettiin ja toisaalta monissa ryhmissä kytee epäilys siitä, käytettiinkö siirtymää vain ihmisten oikeuksien polkemiseen ja demokratian heikentämiseen.	Erilaisista taustoista tulevien ihmisten sopeutuminen paikalliseen elämäntyyliin aiheuttaa jännitteitä. Toisaalta monikulttuurisuus on vahvuus ja se takaa myös taloudellisen menestyksen.	Ihmisten pelko omasta tulevaisuudestaan on kasvanut. Se johtaa tukeutumiseen paikallisiin yhteisöihin, joiden avulla ihmiset kokevat selviävänsä kriisien keskellä.

Skenaarioiden kuvaukset

Valtiojohtoinen vihreä siirtymä

Onnistunut vihreä siirtymä
Tiukka valtiojohto ja kontrolli

Valtiojohtoinen vihreä siirtymä

Mikä on muuttunut maailmassa?
Kiina on johtava maailmanvalta. Sen taloudellinen ja poliittinen valta näkyy laajasti ympäri maailmaa. Ilmastonmuutos saatiin Kiina-vetoisesti taltutettua 1,5°C:n suurilla panostuksilla puhtaisiin teknologioihin. Ilmastonmuutoksen vaikutusten - kuten suurtulvien ja jäätiköiden vesivarojen ehtymisen - realisoituessa Kiinassa, valtio alkoi toteuttaa nopeaa vihreän siirtymän politiikkaa. Se alkoi vaatia kauppakumppaneiltaan samanlaista kansalaisten käyttäytymisen ja kulutuksen suitsimista, kuin se itse harjoitti, mikä kiihdytti siirtymää kestäviin elämäntapoihin. Euroopan valtioiden opportunistinen suhtautuminen Kiinaan, yleinen tyytymättömyys EU-politiikkaan sekä autoritääristen johtajien vallanhimo romuttivat Euroopan unionin ja saivat valtiot kääntymään sisäänpäin.

Mikä on merkittävintä Uudellamaalla?
Uudenmaan hiilineutraaliustavoite saavutettiin hyvissä ajoin jo vuonna 2033 tiukan valtion-ohjauksen avulla, jossa myös maakunnalla oli merkittävä rooli etenkin innovaatioyhteistyön ja rahoituksen kanavoijana sekä liikennejärjestelmän suunnittelussa. Panostukset cleantech-teknologioihin ovat tuoneet Uudellemaalle vaurautta, joka kuitenkin jää harvojen käsiin ja ohjautuu osittain globaaleille pääomasijoittajille. Tulo- ja hyvinvointierot ovat kasvaneet, mikä näkyy myös Uudenmaan segregoituneessa aluerakenteessa ja asenneilmapiirissä. Vaikka maahanmuuttoa rajoitetaan tiukasti niin Suomessa kuin muuallakin Euroopassa, Uudenmaan osaava työvoima ja teknologiayritykset ovat laajasti linkittyneet maailmanlaajuisiin suuryritysten ekosysteemeihin. Pääkaupunkiseutu on, palvelualan ja alustatalouden työpaikkojen laajan tarjonnan vauhdittamana, jatkanut kiivasta kasvuaan, vaikka paikasta riippumatonta työtä tekevät ovatkin jättäneet sen pääosin taakseen.

Mikä on Uudenmaan suurin haaste?
Tyytymättömyys yhteiskuntakehitykseen ja Kiina-myönteisyyteen aiheuttaa jatkuvaa jännitettä eri väestöryhmien kesken. Valtionohjausta ja Suomen mittakaavassa ennenkokematonta tiukkaa hallintoa vastaan on kuitenkin vaikea taistella. Lisäksi vaikka teknologiset edistysaskeleet paikkaavat osan työvoimapulasta, on se silti ongelma jopa väkirikkaalla Uudellamaalla.

Skenaarion kehityspolku: 2021-2030

Suomessa cleantech-yritysten kasvu on tasaisen nopeaa, ja tietotaitoa viedään myös maailmalle. Uusimaa hyötyy tästä, koska etenkin tuotekehitys ja myös osa valmistusprosessista sijoittuu alueelle. Julkisen sektorin, yritysten sekä yliopistojen ja tutkimuslaitosten yhteiset panostukset teknologioiden kehittämiseen ovat kantaneet hedelmää. Tuotteilla on suuri globaali kysyntä, mikä tuo vaurautta Uudellemaalle. Yleisestikin ilmastopolitiikassa siirrytään sanoista tekoihin ja puhtaisiin teknologioihin virtaa investointeja.

Koronakriisin myötä syventynyt Euroopan unionin taloudellinen integraatio on kasvattanut EU-vastaisen populistisen politiikan suosiota ympäri Eurooppaa ja herättänyt ihmisissä epäluuloa EU:ta kohtaan. Unioninlaajuisia uudistuksia on enää vaikea saada läpi. Myös asenteet maahanmuuttoa kohtaan ovat tiukentuneet ja maahanmuuttokysymykset ovat unionin keskeisiä kiistakapuloita.

Yhä useampi Euroopan maa alkaa solmia myös kahdenvälisiä suhteita muihin ulkovaltoihin, etenkin Kiinaan, jonka merkitys kauppakumppanina kasvaa.

Uutisotsikoita vuosien varrelta*

EU-politiikka I Unkarin johtama liittouma kaatoi komission uuden esityksen digitaalisen yksityisyydensuojan lisäämisestä

Talous I Kiinan viisivuotissuunnitelma-kausi puolessa välissä: “Suomi on hyötynyt hyvistä kauppasuhteista”

Työelämä I Eläkeiän nosto saa laajan tuen “Työvoimaa ei yksinkertaisesti ole tarpeeksi”

Valmista lempiruokasi vegaanisina - lapsuudesta tutut ruoat muuntuvat käden käänteessä!

*Uutisotsikoita tehtiin ja käytettiin skenaarioiden osana sidosryhmätyöpajoissa tulevaisuuden kuvailussa ja erilaisten teemojen esiintuomisessa.

Skenaarion kehityspolku: 2031-2040

Suomi ja Uusimaa saavuttavat hiilineutraaliustavoitteensa. Tässä ovat auttaneet etenkin panostukset uusiutuvaan energiaan ja muihin puhtaisiin teknologioihin esimerkiksi rakentamisessa ja liikenteessä. Myös kulutus-tottumuksia on verotuksen ja regulaation avulla ohjattu kohti palveluiden kulutusta ja ruokajärjestelmä on kokenut kestävyysmurroksen.

Ilmastokriisin ratkaisemiseen käytetyt varat, koronan julkiseen talouteen tuoman vajeen paikkaaminen, sekä väestön nopea ikääntyminen vaikuttavat julkisten palveluiden tarjontaan. Palveluita on karsittu ja keskitetty, joskin digitaalisuus mahdollistaa esimerkiksi terveyspalvelujen laajemman saavutettavuuden. Syntyvyys on pysynyt alhaisena ja Suomen väkiluku on kääntynyt laskuun.

Kiina on ohittanut Yhdysvallat maailman suurimpana talousmahtina maan kompuroidessa sisäpoliittisen polarisaationsa kanssa. Kiinan vaikutusvalta ei ole ainoastaan taloudellista, vaan se näkyy myös politiikassa ja etenkin kauppakumppanien toiminnassa. Maa on tehnyt myös isoja panostuksia ilmastokriisin torjuntaan eivätkä sen päästöt enää kasva.

Epävarmuuden vuosikymmen on kasvattanut vahvojen johtajien kaipuuta ja mahdollistanut autoritääristen poliitikkojen valtaannousun. Samaan aikaan sään ääri-ilmiöiden lisääntyminen on kasvattanut kansan vaatimuksia koville ilmastotoimille, joita poliitikot levottomuuksien pelossa ajavat. Etenkin Etelä-Euroopassa on tehty tiukkoja toimenpiteitä, joilla rajoitetaan muun muassa kotitalouksien kulutusta.

Uutisotsikoita vuosien varrelta

Asiantuntija kauhistelee Puolan päätöstä ottaa käyttöön biometristä valvontateknologiaa: “Ei voisi tapahtua Suomessa”

Ympäristöministeri iloitsee: Öljylämmityksestä luopuminen omakotitaloissa tapahtui ennakoitua nopeammin.

Ohjelmistovirhe aiheutti kolmen päivän katkoksen hoivakodin ruokahuoltorobotin toimintaan: “Teknologia petti vaarallisessa paikassa”

Hiihtolomat | HS seurasi hiihtoloman alusviikkoa Suomen viimeisessä kyläkoulussa: “Tuntuuhan tämä aika haikealta”

Skenaarion kehityspolku: 2041-2050

Ensin osa Itä-Euroopasta irtautui EU:sta, mikä heikensi entisestään sen globaalia asemaa. Koheesiopolitiikka ja sisäinen liikkuvuus EU:ssa olivat syöksykierteessä, kunnes EU hajosi lopullisesti. Entiset jäsenvaltiot ovat kääntyneet sisäänpäin huolehtien lähinnä omien kansalaistensa hyvinvoinnista. Ympäri Eurooppaa vallitseva autoritäärisuus nostaa päätään myös Suomessa.

Maahanmuuttopoliitiikka on Suomessa tiukkaa. Työperäistä maahanmuuttoa ja osaajia havitellaan, mutta Suomi ei Euroopan periferiana näyttäydy houkuttelevana paikkana. Digitalisaatio on mahdollistanut myös sen, ettei työn perässä välttämättä tarvitse muuttaa.

Kansainvälinen kauppa on tasapainottelua protektionismin ja vapaakaupan välillä. Vaikka kotimaista tuotantoa suositaankin, on Suomelle hyötyä siitä, että työtä tehdään globaalisti. Monilla mailla on omat vientituotteensa, joihin he ovat erikoistuneet. Suomessa nämä ovat edelleen korkean jalostusasteen puhtaita teknologioita, kuten hiilensidontaa. Myös tietotyö on globaalia ja suomalaiset osaajat ovat osa maailmanlaajuista markkinaa. Teknologia on kaatanut kielimuurit ja myös tietotyön luonne on muuttunut. Asiantuntijoilla ole yksittäistä työpaikkaa, vaan projektit toteutetaan osana monikansallisten yritysten verkostoja.

Kiina sanelee kansainvälisen kaupan ehtoja ja se on noussut myös Suomen tärkeimmäksi kauppakumppaniksi.

Uutisotsikoita vuosien varrelta

Eurooppa I Euroopan unioni lopetti toimintansa. Ylikomissaari Laukkanen: “Tätä päivää en olisi halunnut nähdä”

Luontomatkailu I Suomenlahden veden kirkkaus ja puhtaus jälleen uuteen ennätykseen - ensi kesän sukelluskurssit täyttyvät vauhdilla

Näin yhdistät työn ja isovanhemmuuden - lukijoiden parhaat vinkit

Millaiseksi Uusimaa muuttuu vuoteen 2050 mennessä?

Väestö- ja aluerakenne

Väestönkasvu on ollut negatiivista jo toista vuosikymmentä maahanmuuton hidastuessa ja syntyvyyden pysyessä matalana. Uusimaa on kuitenkin kasvattanut väestöä sinne muualta Suomesta suuntautuvalla muutolla. Uusimaa kasvaa hitaasti noin 1,9 miljoonaan asukkaaseen, vaikka Suomen väkiluku on kääntynyt laskuun.

Kasvavien tuloerojen yhteiskunnassa sosio-ekonominen segregaatio on suurta ja ihmiset asuvat vertaistensa kanssa. Etenkin pääkaupunki- seutu kasvaa palvelusektorin työpaikkojen ja alustoilla tehtävän työn mukana, vaikka parhaiten toimeentulevat muuttavat omille alueilleen keskusten ulkopuolelle. Monipaikkaisuus on monelle normi, sillä etenkin tietotyö on pitkälti paikasta riippumatonta.

Kestävyysmurros keskitti uuden rakentamisen ja kasvun olemassa olevan kaupunkirakenteen yhteyteen. Etenkin junaratojen varret ovat saaneet ison osan kasvusta ja liikkumisjärjestelmä koostuu matkaketjuista, joiden selkärankana raideliikenne toimii. Ruoantuotannon kestävyysmurros on vapauttanut paljon peltoalaa muuhun käyttöön ja maata on hyödynnetty luonnon monimuotoisuuden vaalimiseen.

Talous ja työllisyys

Talous pyörii kiertotalouden mallien mukaisesti. Kulutuksen painopiste on siirtynyt hyödykkeistä palveluihin ja omistamisen sijaan tuotteista ostetaan käyttöoikeus. Etenkin pääkaupunkiseutu kuhisee erilaisia palveluita. Vaikka niitä viedään kotioville sekä iso osa niistä on virtuaalisia, myös fyysiset palvelut vetävät väkeä.

Uudenmaan osaajat ovat integroituneet kansainvälisiin verkostoihin ja etenkin cleantech-sektorilla kauppa käy. Kiertotalous on tuonut tuotannon lähemmäs kulutusta, mikä näkyy teollisuuden työpaikkojen kasvuna Uudellamaalla. Kauppasuhteet Kiinan kanssa ovat kehkeytyneet vuosien saatossa erinomaisiksi.

Uudellamaalla vallitsee lähestulkoon täystyöllisyys ja työvoimasta on pulaa monella sektorilla. Uudet robotti- ja automaatioteknologiat sekä tekoäly paikkaavat pulaa osaltaan, mutta ne eivät ole pystyneet korvaamaan ihmistyövoimaa. Osatyö-kykyiset on otettu laajasti mukaan työvoimaan.

Huippuosaajista on haluttu pitää tiukasti kiinni, mikä on näkynyt erilaisina verohelpotuksina ja etuina. Tulonjako ei ole enää poliittinen prioriteetti, ja tuloerot ovat kasvaneet voimakkaasti.

Eetos

Politiikassa sekä valtakunnan tasolla että alueellisesti vallitsevat autoritääriset voimat, jotka ovat kammenneet itsensä vallankahvaan pikkuhiljaa. Pettymys EU-politiikkaan ja Kiinan kauppakumppaneiltaan vaatimat toimintatavat ovat olleet keskeisiä tekijöitä autoritääristen kontrolliyhteiskuntien luomisessa, myös Suomessa. Korkea työllisyys turvaa kohtalaisen elintason ja yhteiskuntarauhan säilymisen, vaikka tyytymättömyys valtaapitäviin kyteekin kontrollin katveessa.

Eri ihmisryhmien väliset suhteet ovat kärjistyneet sitä mukaa, kun arjet ovat erkaantuneet. Eriytyminen ei näy ainoastaan ajattelutavassa, vaan kaikessa kanssakäymisessä. Sosiaaliset piirit määräytyvät pitkälti sosioekonominen aseman sekä ajatusmaailman mukaan.

Tunteet politiikasta, demokratiakehityksestä ja valtion kasvaneesta kontrollista väestöönsä ovat ristiriitaisia. Toisaalta ollaan tyytyväisiä, että suurimmat uhkakuvat ilmaston lämpenemisen ja luontokadon suhteen vältettiin, vaikkakin sitten vahvan valtionjohdon avulla. Toisaalta monissa ryhmissä kytee epäilys siitä, käytettiinkö vihreää siirtymää vain ihmisten oikeuksien polkemiseen ja demokratian alas ajamiseen.

Tulevaisuuden elämää Uudellamaalla - Minja

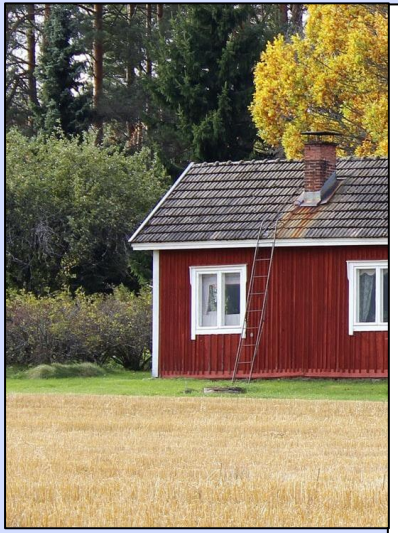

2030 - Minja, 47, Rekola, ATK-ammattilainen, HUS
Minja työskentelee HUSissa teknisenä tukihenkilönä avustaen erityisesti robotiikan ja tekoälyn sovelluksiin liittyvissä haasteissa. Hän on saanut seurata aitiopaikalta teknologian kehitystä ja sitä, miten se on ottanut alati uusia töitä hoitaakseen. Pitkään Minja työskenteli sairaalan IT-laitteiden kanssa ja ajoi kotoaan Rekolasta Meilahteen, mutta nykyään työt hoituvat täysin verkossa, jollei ole tapahtunut jotain yllättävää, kuten hoitorobotin hajoamista. Näin kyllä käy yllättävänkin usein, eivätkä robotit ole kyenneet korvaamaan ihmistyövoimaa täysin toivotulla tavalla. Minja asuu Rekolassa kahden ystävänsä kanssa suuressa puutalossa, jonka hoitamiseen menee myös iso osa vapaa-ajasta. Sen lisäksi, että joku nurkka on aina rempallaan, myös älykotiratkaisut toimivat välillä vähän miten sattuu. Minja on kuitenkin tyytyväinen kotiinsa ja siihen, että kotitalous on energian suhteen täysin omavarainen.

2040 - Minja, 57, Tikkurila, kehittäjä, Circular Robotic
Kotityöt eivät enää vaivaa Minjaa, sillä työsuhde-etuna saadut robottikotiapulaiset auttavat arjen askareissa. Tämä onkin hyvä, sillä Minjan 94-vuotias äiti on muuttanut hänen luokseen saadakseen kunnollista hoitoa. Minjan työ on kehittää kierrätysrobotteja kansainväliselle yritykselle. Hän nauttii tiimityöstä viisihenkisen yksikkönsä kanssa, jossa kaikki työskentelevät eri maanosista. Vaikka Minja tekoälyn kanssa työskentelikin, ei hän ollut osannut odottaa kielimuurien täydellistä kaatumista.

2050 - Minja, 67, Vihti, kehittäjä
Minjan työ robotiikan kehittämisen parissa jatkuu, mutta hän tekee sitä erillisinä toimeksiantoina vaihtelevissa tiimeissä. Hän on muuttanut mielestään liian tiiviiksi käyneeltä Vantaalta Vihtiin, jossa voi vielä nauttia omasta rauhasta ja luonnontilaisesta ympäristöstä. Kansainvälisiin ympyröihin tottuneena Minjaa ahdistaa Suomen nurkkakuntainen ilmapiiri, mutta onneksi hän saa nauttia kosmopoliittisuudesta työnsä kautta.

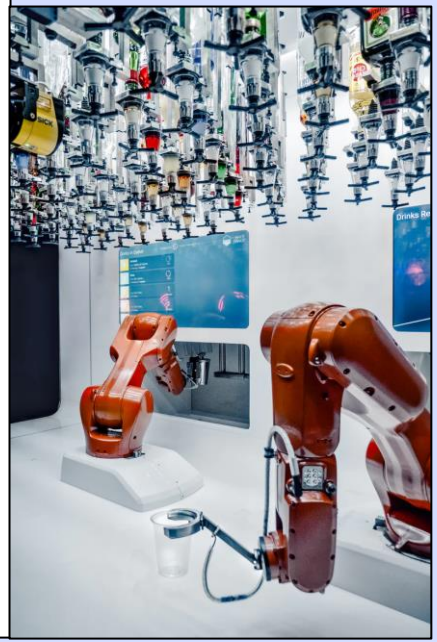

Globaali talouden veturi

Väkiluvun kasvu ja monikulttuurisuus
Globaali talouden ja teknologian kehityksen veturi

Globaali talouden veturi

Mikä on muuttunut maailmassa?
Globaalin talouden kansainvälinen työnjako on vahvistunut. Kansainvälinen poliittinen tilanne on pysynyt vakaana ja jopa parantunut vuosituhannen alun tilanteesta EU:n, Yhdysvaltojen, Kiinan ja Venäjän toimiessa yhä avoimemman kaupan ja maailmanpolitiikan ajajina. Maailman väestönkasvu tasaantuu kohti 2050-lukua, joten kansainvälisen muuttoliikkeen merkitys työvoiman saannissa korostuu lähes kaikissa maissa. Ilmaston lämpenemistä ei saatu pysäytettyä 2°C, vaan sen pelätään nousevan jopa 3°C. Kansainvälinen yhteisö puuttuu ilmastonmuutokseen vasta haitallisten vaikutusten kasautuessa, joten kasvi- ja eläinkunnan sukupuuttoaalto on päässyt syömään pohjaa ekosysteemeiltä. Yksittäisten ravintoketjujen luhistumiset herättävät vastatoimiin ja etenkin teknologialla paikkaillaan ekosysteemien puolella koettuja menetyksiä.

Mikä on merkittävintä Uudellamaalla?
Suomi on tehnyt aktiivisesti ja onnistuneesti töitä työvoimapulan selättämiseksi. Tämä yhdistettynä saapuneisiin ilmastopakolaisiin on kasvattanut Uudenmaan väkilukua merkittävästi, 2,7 miljoonaan. Koulutus, uuden oppiminen sekä tutkimus- ja kehitystyö turvaavat Uudenmaan aseman. Globaaleille markkinoille suuntautuva innovaatiovetoinen talous työllistää korkeakoulutettuja, mutta lisäksi digitaaliset innovaatiot luovat työllisyyttä laajemmin kansallisesti. Suomella on hyvä brändi ja EU:n rahoitusmahdollisuuksia on hyödynnetty järkevästi. Monikulttuurisuus näkyy Uudellamaalla vahvasti: se monipuolistaa kaupunkikulttuuria ja palveluita sekä hajauttaa asumista kehyskuntiin.

Mikä on Uudenmaan suurin haaste?
Erilaisista taustoista ja lähtökohdista tulevien ihmisten sopeutuminen paikalliseen elämäntyyliin, ja samalla paikallisen elämäntyylin muuttuminen, on aiheuttanut jännitteitä yhteiskunnassa, vaikka tällainen kaksisuuntaisuus on tunnistettu tärkeäksi talouden ja innovaatioiden veturiksi. Uudellamaalla on panostettu uusien tulokkaiden kohtaamiseen, mutta kaikkien huomioimiseen eivät aika tai resurssit riitä. Aktiivista vuorovaikutusta lisäämällä on sekä parannettu maahan muuttaneiden yhteiskunnallista osallisuutta, että uudistettu suomalaista maahanmuutto- ja turvapaikkajärjestelmää.

Skenaarion kehityspolku: 2021-2030

Monien maiden progressiivisesta ilmastopolitiikasta huolimatta uudistuksia ei saada ajoissa läpi, vaan ilmaston lämpeneminen jatkuu huolestuttavasti.

Koronapandemian jälkimainingit jäivät pelättyä vaimeammiksi. Etenkin vähimmällä päässeiden valtioiden on ollut helppo löytää “uusi normaali”. Rajojen auettua vapaan liikkuvuuden merkitys elää joillakin elämänalueilla uutta tulemista ja kansainvälinen lentoliikenne palautuu varsin nopeasti 2010-luvun lopun tasolle.

Osaavan monikansallisen työvoiman saatavuutta ryhdytään tukemaan kansallisin politiikkatoimin. Digiajan monipaikkaiset elämäntavat tarkoittavat piristysruiskeita niille pienille paikkakunnille, jotka ovat vaalineet alueensa elinympäristön laatua ja onnistuvat houkuttelemaan tulijoita ympäri maailmaa.

Uutisotsikoita vuosien varrelta

Työelämä I 15% työssäkävijöistä ansaitsee keikkaportaalien kautta lisätuloja. Uudellamaalla 20%

Vaalit I Vaalikeskusteluista povataan somen perusteella poukkoilevia. Pienpuolueiden johtajat toivovat tasavertaista kohtelua keskustelutilaisuuksiin.

Ravitsemus I Proteiinijauheet vertailussa. Gourmet-kokin suosikkijauhe peräisin hylätyn kauppakeskuksen mikrobiviljelmiltä

Kotimaa I Opetusministeriö: Englannin kielen virallistaminen ei tarkoituksenmukaista. “Tärkeämpää on turvata yksilön oikeus tulla ymmärretyksi.”

Skenaarion kehityspolku: 2031-2040

Ilmastonmuutoksen haittavaikutukset tuottavat ikäviä yllätyksiä, joiden myötä globaalissa ilmastopolitiikassa tehdään merkittäviä korjausliikkeitä. Muutenkin kansainvälinen regulaatio vahvistuu. Toimet luontokadon estämiseksi eivät kuitenkaan tunnu purevan. Ruoantuotannon uudet innovaatiot ovat tervetulleita toivon pilkahduksia.

Ilmastonmuutoksen kärjistämät poliittis-taloudelliset kriisit tuottavat ilmastopakolaisuutta sekä parempien olosuhteiden perässä muuttavia “elinympäristöpakolaisia”. Suomen avoimen yhteiskunnan maine sekä aktiiviset toimet työvoimapulan selättämiseksi tuovat eri puolille maata nuorta väestöä. Englannin kieltä käytetään monin paikoin kolmannen virallisen kielen tapaan.

Sekä kulutuskriittinen downshiftaaminen että virtuaalisten elämysten maailmaan uppoutuminen vievät laajojen kansanosien huomion urakehityksestä. Erilaisten elämäntapojen ja kulttuurien kirjon kasvaessa yhteiskuntapolitiikan keinovalikoimassa tehdään merkittäviä uudistuksia.

Suomen talouden perinteisimmät veturit yskähtelevät, mutta digitalisaation etujoukoissa tehdään lukuisia globaaleja läpimurtoja mm. robotiikan, koulutuksen, tekoälyn ja koneoppimisen aloilla.

Uutisotsikoita vuosien varrelta

YK I Voimakas kannanotto globaalien päästörajoitteiden kiristämiseksi saa laajaa tukea johtavilta talousasiantuntijoilta

Ruoka ja ympäristö I Uudenmaan ilmaperunasato poikkeuksellisen hyvä

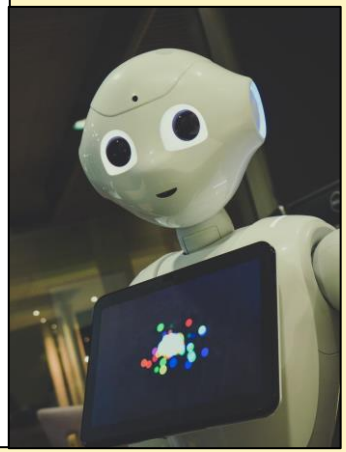

Perustulouudistus tuonut tavoiteltuja hyötyjä: jatkuvan oppimisen kulttuuri vahvistunut

Skenaarion kehityspolku: 2041-2050

Kasvi- ja eläinkunnan sukupuuttoaalto vie pohjaa monilta ekosysteemeiltä. Pölyttäjärobottien lisäksi tarvitaan välillä massiivisia talkoita satojen turvaamiseksi. Elintarvikevarastot valtaavat tilaa entisiltä teollisuushalleilta ja kauppakeskuksilta.

Globaalin tason regulaation vahvistuminen tukee kansainvälisen työnjaon vahvistumista. Suomen merkittävimmät vientituotteet ovat pitkälle erikoistuneita, usein digitaalisia, tuotteita ja palveluita. Näiden erikoistumisalojen toimintaympäristöön ja työvoiman saatavuuteen satsataan niin paljon kansallisia voimavaroja kuin kilpailusäännökset vain sallivat.

Lähes poikkeuksetta valtioiden väestöt eivät enää kasva luonnollisen väestönkasvun turvin, joten kansainvälisen muuttoliikkeen merkitys työvoiman saannissa korostuu. Etätyösuoritusten globaalit markkinat toimivat monilla aloilla. Toisaalta monilla elämänalueilla nimenomaan fyysinen läsnäolo on luksusta, josta halutaan maksaa.

Uutisotsikoita vuosien varrelta

Ruoka ja ympäristö I Pölyttäjärobotit eivät enää riitä omenasadon turvaamiseen - tarvitaan talkooväkeä

Ruoka ja ympäristö I Harvinainen merilohi nähty Helsingin vesillä

Bengali ja ranska kiilanneet metropolialueen puhutuimpien kielten joukkoon

Suomen kansainvälisessä muuttovoitossa notkahdus. Maabrändityöryhmä esittää tehokampanjoinnin ulottamista yhä nuorempiin

Millaiseksi Uusimaa muuttuu vuoteen 2050 mennessä?

Väestö- ja aluerakenne

Suomi ja Uusimaa saavat merkittävää kansainvälistä muuttovoittoa ja Uudenmaan väkiluku kasvaa peräti 2,7 miljoonaan. Kasvu koostuu työperustaisesta siirtolaisuudesta ja pakolaisuudesta, jonka suuruus vaihtelee ilmastonmuutoksen kärjistämien poliittis-taloudellisten kriisien mukaan. Suomella on avoimen yhteiskunnan maine. Lisäksi aktiiviset toimet työvoimapulan selättämiseksi tuovat eri puolille maata nuorta väestöä. Englannin kieltä käytetään kolmannen virallisen kielen tapaan.

Uudenmaan kytkennät kansainväliseen innovaatiotalouteen ylläpitävät useiden toimialojen ja uudisrakentamisen keskittymistä pääkaupunkiseudulle. Pienempien keskusten ja haja-asutuksen merkitys kasvaa valikoivasti: miellyttäviksi koetut pienemmät keskukset ja erityisiä vahvuuksia omaavat syrjäisemmät paikkakunnat houkuttavat työelämän korkeista vapausasteista nauttivia.

Kaupunkien vireä kulttuuri elää edelleen kasvokkaisista kohtaamisista ja fyysistä läsnäoloa edellyttävistä elämyksistä. Tyhjentyneillä teollisuusalueilla on tarjolla hyvin edullisia tiloja esimerkiksi luovan luokan ja kansalaisyhteiskunnan toimijoiden käyttöön.

Talous ja työllisyys

Kansainvälisen väestön houkuttelu ja jatkuvalle osaamisen kehittämiselle suotuisa kulttuuri tukevat osaavan työvoiman saatavuutta. Talous on innovaatiovetoista, ja useilla aloilla - myös palveluiden ja elämysten saralla - hyödytään digitaalisista innovaatioista. Globaalisti Uudestamaasta puhutaan “*Pohjolan Piilaaksona*” -alueena, joka vastaa merkittävässä määrin uusien innovaatioiden synnystä yhdessä muiden Pohjoismaisten pääkaupunkien kanssa.

Nuori siirtolaisväestö kouluttautuu ja työllistyy hyvin. Tätä on osaltaan edistänyt anonyymi rekrytointi, josta tuli 2020-luvulla useimpien työnantajien yleinen käytäntö. Alustatalous ja etätyösuoritusten globaalit markkinat ulottuvat yhä useammalle alalle. Toisaalta monilla elämänalueilla nimenomaan fyysinen läsnäolo on luksusta, josta halutaan maksaa. Moni tekee keikkatöitä alustatalouden sovellusten kautta, mikä edellyttää oman toiminnan johtamista ja lisää haavoittuvuutta henkilötasolla.

Perustulon myötä myös vaihtoehtokulttuuri kukoistaa ja sillä on tärkeä rooli maahan muuttaneiden hyvinvoinnissa ja työllistymisessä, mahdollistaen organisaatioille uusien ihmisten palkkaamisen pienillä kuluilla.

Eetos

Monikansallinen ja -kielinen väestö on vahvuus. Muualta Suomeen muuttaneiden hyvinvoinnin edistäminen on korkea yhteiskunnallinen prioriteetti. Perustulolla on hyvinvoinnin ja tasa-arvon kannalta olennainen rooli. Maahanmuuttovastainen protestointi puskee välillä esiin aiheuttaen jännitteitä uusimpien tulijoiden ja pidempään Suomessa asuneiden ryhmien välille, mutta pääosin monikulttuurisuus hyväksytään ja asenneilmapiiri on avoin.

Elämänarvoissa korostuvat elämykset, vapaa-ajan merkitys ja monikulttuurisuudesta syntyvä erilaisuus elämäntavoissa. Perustulon mahdollistamana sekä kulutuskriittinen downshiftaaminen että virtuaalisten elämysten maailmaan uppoutuminen vievät laajojen kansanosien huomion urakehityksestä.

Erilaisten elämäntapojen kirjon kasvaessa yhteiskuntapolitiikan keinovalikoimassa tehdään merkittäviä uudistuksia. Kuntien tehtäväkenttää on eriytetty kuntakoon mukaan. Helsingin, Espoon, Vantaan, Turun ja Tampereen pormestarit ovat näkyviä hahmoja ja tärkeitä mielipidejohtajia. Kaupunkiseuduilla on hyödynnetty tehokkaasti myös EU:sta suurille kaupungeille kohdennettuja varoja.

Tulevaisuuden elämää Uudellamaalla - Thiemo

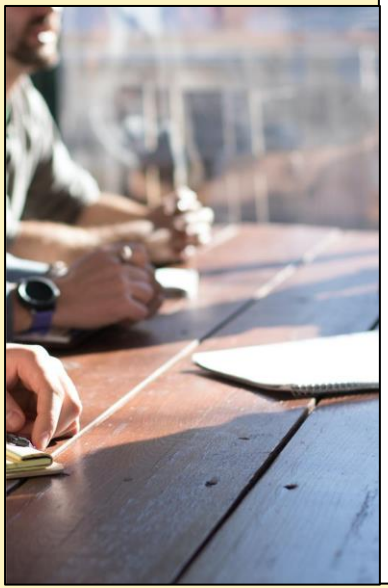

2030 - Thiemo, 31-v, Vallila & Inkoo, monimuotoisuusasiantuntija, Osuuspankki
Thiemo on muuttanut Suomeen 2024 Manilasta, jossa hän toimi HR-tehtävissä Manilan suurimmassa pankissa. Toistuviin tulviin ja sähkökatkoihin kyllästynyt Thiemo edustaa sitä korkeakoulutettua joukkoa, jolla on mahdollisuudet muuttaa työn perässä ympäri maailmaa. Suomeen Thiemo tulikin takataskussaan työsopimus Vallilan Osuuspankkiin, jossa hän toimii monimuotoisuusasiantuntijana. Vuonna 2030 Thiemolla on jo kantasuomalainen puoliso ja pieni tytär. Viikot vietetään Vallilassa lapsen hoitopaikan ja vanhempien töiden takia, ja viikonloput Inkoossa puolison suvun mökillä. Thiemo opiskelee työnsä ohessa suomen kieltä ja välillä muita itseään kiinnostavia aihepiirejä. Maahantulijoille suunnattujen kurssien tarjonta räjähti käsiin, kun tulevaan työvoimapulaan vihdoin herättiin poliittisessa päätöksenteossa vuonna 2026, jolloin perustettiin maahantulijoiden ministeri.

2040 - Thiemo, 41-v, Vallila, yhteisöfasilitaattori
Vuonna 2036 Thiemo eroaa suomalaisesta puolisostaan kulttuuriristiriitojen takia ja jää yksinhuoltajaksi. Tätä myöten myös asuminen Inkoossa päättyy ja Vallilan asunto muuttuu Thiemon ja nyt lukiossa olevan tyttären ainoaksi kodiksi. Työelämässä Thiemo teki hypyn yrittäjäksi ja rupesi tarjoamaan omaan työkokemukseensa ja kokemuksiinsa maahanmuutosta perustuen yhteisöfasilitaattorin palveluita erilaisille järjestöille ja organisaatioille, jotka kipuilevat yhtenäisten toimintatapojen, erilaisten kulttuurien ja jatkuvan uusien tulijoiden virran kanssa.

2050 - Thiemo, 51-v, Sipoo, yhteisökoordinaattorikouluttaja, Sisäministeriö
Thiemo toimii yhteisökoordinaattorikouluttajana Sisäministeriössä, vastuualueenaan yhteisökoordinaattorien kouluttaminen Uudenmaan alueella. Hän on mennyt naimisiin uudestaan samantaustaisen Josen kanssa ja muuttanut Sipooseen, pieneen paritaloon. Thiemo on löytänyt itselleen globaalin virtuaaliyhteisön ja palannut sitä kautta myös juurilleen, vaikkakin vain virtuaalisesti. Ennen kaikkea Thiemo arvostaa oman työnsä merkityksellisyyttä ja pitää Uuttamaata turvallisena, puhtaana ja rauhallisena asuinpaikkana.

Sulkeutuva yhteisöllisyys

Ekologiset kriisit ja niiden paikalliset ratkaisut
Lokaalit ja globaalit yhteisöt

Sulkeutuva yhteisöllisyys

Mikä on muuttunut maailmassa?

Ilmastonmuutoksen torjunnassa epäonnistutaan ja ilmasto lämpenee yli 3°C, johtaen erilaisiin ruoka-, vesi-, resurssi-, terveys-, ja energiakriiseihin. Fossiiliset polttoaineet on käytetty lähes loppuun, eivätkä uusiutuvat energialähteet ole lunastaneet lupauksiaan. Kriisiytyneessä maailmassa, globaalin kaupan polttoaineen hävittyä, valtiot ja alueet käyvät kauppaa pääosin lähinaapuriensa kanssa. Toistuvat pandemiat kiihdyttävät talouden paikallistumista ja pyrkimystä alueelliseen omavaraisuuteen. Geo- ja kauppapolitiikka on kireää kriiseistä johtuen: maailma on täynnä kilpailevia blokkeja, hybridivaikuttamista ja aseellisia konflikteja. NATO-maat, Kiina, ja Venäjä nokittelevat toistensa kanssa, välttäen kuitenkin aiheuttamasta maailmanlaajuista aseellista konfliktia. Muut maat pyrkivät pysymään poissa tieltä, mukaanlukien Suomi, joka keskittyy luovimaan kriisien sävyttämää aikaa yhteistyöllä naapurimaidensa kanssa. Paikallistalouteen keskittyminen näkyy globaalisti fokusointina kiertotalouteen, sekä tuotteiden ja materiaalien kiertoon alueellisesti muutaman maan kesken. Globaalisti alueet jakautuvat ekologisessa kriisissä hyvin selvinneisiin ja siinä selvästi hävinneisiin alueisiin, Suomen kuuluessa näistä ensinmainittuihin. Kuitenkin kaikkialla, myös Suomessa, materiaalinen elintaso ja elinajanodote on tippunut 2000-luvun taitteen huippuvuosista.

Mikä on merkittävintä Uudellamaalla?

Väestökehityksessä pienten keskusten suhteellinen merkitys on kasvanut erilaisten kriisien ajaessa ihmisiä etsimään rauhaa pienempiin keskuksiin, vaikka maahanmuutto keskittyykin isoihin kaupunkeihin tasaten kehitystä. Globaalin kaupan vähentyessä paikallinen palveluiden, ruoan, teollisuuden ja teknologioiden tuotanto nousee megatrendiksi, aiheuttaen selkeitä teknologisia eroja kehittyneiden ja kriisien jalkoihin jääneiden alueiden välillä. Tämä näkyy myös Uudellamaalla, jossa käytetään maailman toimivimpia kiertotalouden ja paikallistalouden teknologioita. Paikallisuus leimaa myös ihmisten elämäntapoja. Toisaalta liitytään lähiyhteisöön omassa kaupunginosassa, kylällä tai maaseudun naapurustossa, johon useimmiten kontribuoidaan suoraan omalla työpanoksella. Toisaalta globaalit viestintäalustat mahdollistavat osallistumisen erilaisiin työn, harrastusten ja muiden kiinnostusten perusteella syntyviin yhteisöihin.

Mitkä ovat Uudenmaan suurimmat haasteet?

Uudenmaan suurin haaste on selviytyä ja mukautua ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden katoamisen aiheuttamien ongelmien keskellä. Ruoka-, vesi-, resurssi-, terveys-, ja energiakriisit muodostavat suurimmat haasteet, joiden ratkaisussa Uudenmaan alueella ollaan edelläkävijöitä maailman mittapuulla, mutta niiden yllätyksellisyys ja ennakoimattomuus pitää yllä jatkuvaa haasteiden virtaa.

Skenaarion kehityspolku: 2021-2030

Kansainvälisessä politiikassa on eletty jännitteistä aikaa. Koronapandemian leimaama vuosikymmen korostaa monien maiden tavoitteita keskittyä vain omien etujensa hoitoon. Ilmastopolitiikalla ja taistelulla lämpenemistä vastaan on vahva rooli tavoitteissa, mutta teot eivät vastaa ongelman laajuuteen. Taloudelliset painotukset ajavat koronapandemian aiheuttaman laman johdosta kunnianhimoisemman ilmastopoliitikan toteuttamisen ohi.

Suomessa tehdään rakenteellisia uudistuksia ja tuetaan kotimaista teollisuutta ja tuotantoa vahvasti. Panostuksia tehdään korkean teknologian innovaatiokeskittymiin muun muassa työkoneita valmistavassa teollisuudessa, elektroniikassa, koodauksessa ja teollisuuden digitaalista transformaatiota tuottavilla teema-alueilla. Alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen vuosina 2021-2022 maksettu EU:n koronaelvytystukipaketti joudutaan toteuttamaan vielä uudelleen vuosina 2024-2025 uusiutuneen pandemian vuoksi.

Suomalaisten arkista elämäntapaa hallitsee monipaikkaisuuden ja digitalisaation aiheuttama murros. Koronapandemia jätti jälkensä ihmisiin. Etätyöskentelystä tuli uusi normaali. Yritykset ja organisaatiot ovat vähentäneet radikaalisti toimistotiloja. Kaupungeissa on paljon tyhjiä tiloja, joita osin puretaan ja joille osin pyritään löytämään uusia käyttötarkoituksia.

Uutisotsikoita vuosien varrelta

Työelämä I 60% suomalaisista tekee viikoittain etätöitä, Uudellamaalla lähes 80%

USA I Kiinan, Venäjän ja EU:n talouspolitiikkaa ja ilmastotyötä kritisoinut Kamala Harris nousee Yhdysvaltain presidentiksi väistyvän Joe Bidenin tilalle

Koronatuet I Tutkimus: Vuosien 2024-2025 koronaelvytystä maksettiin 458 miljoonaa jo vuosikymmenen voittoa tehneille kotimaisille yrityksille

Digi- ja Väestötietovirasto ottaa käyttöön "kakkososoitteen" käytännön - "nyt sinulla voi olla kaksi virallista osoitetta!"

Skenaarion kehityspolku: 2031-2040

Euroalue on hajonnut kansallisten intressien väliseen taisteluun ja EU:n tehtäväksi jää alueen ulkorajojen turvaaminen. Suomi turvautuu kaupankäynnin, teollisuuden, infrastruktuurin kehityksen ja matkailun suhteen yhä enemmän omavaraisuuteen ja lähinaapureihinsa: Pohjoismaihin ja Venäjään. Venäjästä on vuonna 2034 tapahtuneen vallankumouksen reformien ajamana tullut Suomen tärkein kauppakumppani.

Ilmaston lämpenemisen ja biodiversiteettikadon pahimmat skenaariot näyttävät toteutuvan globaalisti. Suomessakin myrskyt, rankkasateet, tulvat, kuivuudet ja tuholaiset leimaavat muuttunutta ilmastoa. Uusiutuva energia ei osoittaudu riittäväksi ratkaisuksi, kun energiantuotantomuotojen lisääminen ei poistakaan valtaosaa fossiilisia polttoainetta käytöstä, vaan lisää kokonaisenergiankulutusta, kiihdyttäen lämpenemisestä entisestään.

Koronaviruksen uusi tappavampi muunnos leviää rajusti vuosina 2036-2039, lisäten tarvetta paikalliseen tuotantoon ja alueelliseen omavaraisuuteen. Monet maat ja alueet kääntyvät sisäänpäin pyrkiessään rajoittamaan uuden viruksen leviämistä kiihdyttäen alue- ja paikallistalouksiin keskittymistä.

Ympäristökriisit aiheuttavat kahdenlaista muuttoliikettä ja maahanmuuttoa: yhtäältä korkeasti koulutetut etsivät turvallisempaa ja puhtaampaa elinympäristöä, toisaalta pakon edessä muuttavia ilmastopakolaisia on vuosittain yhä enemmän, vaikka EU:n tiukka rajapolitiikka rajoittaakin pakolaisten määrää. 2000-luvun alkupuoliskon kaupungistumisen aalto on kääntynyt monissa kehittyneissä maissa, myös Suomessa. Pienten keskusten ja maaseudun suhteellinen merkitys kasvaa väestön kasvaessa, vaikka myös pääkaupunkiseudun ja isompien kaupunkien kasvu jatkuu.

Uutisotsikoita vuosien varrelta

Suurtulvat aiheuttavat paikallisia tiekatkoksia koko Etelä-Suomessa – tarkista päivittyvä lista poikki olevista teistä ja vaikutuksista liikenteeseen kunnittain

MTK:n kysely: Maataloustuottajat huolestuneita tulvien ja sateiden vaikutuksista tulevan kesän satoon

Viime vuoden suurimmat muuttovoittajakunnat Porvoo ja Nurmijärvi – pääkaupunkiseudulla edelleen määrällisesti eniten muuttajia

Skenaarion kehityspolku: 2041-2050

Suurvallat ovat siirtyneet uuteen kylmän sodan aikaan ja muodostavat erilaisia kilpailevia blokkeja.

Fossiiliset polttoaineet on käytetty lähes loppuun. Samalla globaalin kaupan mahdollistanut polttoaine on hävinnyt: valtiot ja alueet käyvät kauppaa lähinnä lähinaapuriensa kanssa. Tuotanto ja kulutus keskitty ja näkyy etenkin ruoan ja energiantuotannon paikallisuudessa.

YK on julistanut ilmaston lämpenemisen vastaisen taistelun hävityksi ja painottaa paikallisia sopeutumistaktiikoita. Ilmastonmuutoksen torjunnassa ollaan epäonnistuttu täysin: yli kolmen asteen keskimääräinen lämpeneminen on johtanut luonnon ekosysteemien romahduksiin aiheuttaen ruoka-, vesi-, resurssi-, terveys-, ja energiakriisejä.

Kaukomatkat etelään ovat pelkkä kaukainen muisto. Ihmisten arjen elinpiiri on pienentynyt ja paikallisuus korostuu maailmanlaajuisesti. Paikallisyhteisöjen avulla ihmiset kokevat selviävänsä tämän hetken ja tulevaisuuden haasteista. Ihmisten keskimääräinen kulutustaso on tippunut reilusti 1900-luvun lopun ja 2000-luvun alun huippuvuosikymmenistä.

Uutisotsikoita vuosien varrelta

Pakolaisia ja maahantulijoita on enemmän kuin koskaan, EU-komissiossa halutaan pitää tiukka linja

Vihtiläinen fysiikan tutkija Tuisku Tuulinen kehittänyt maailman toimivimman auringonsäteiden heijasteen palauttamisjärjestelmän - arviot järjestelmän vaikutuksista positiivisia, mutta tuntuvaa muutosta saadaan odottaa

Ruokakriisi I Kaurasatoa tuhoavaa trooppista tappaja mönkiäislajia on löytynyt laajalti Uudeltamaalta - kotimainen ruoantuotanto vaarantuu

Millaiseksi Uusimaa muuttuu vuoteen 2050 mennessä?

Väestö- ja aluerakenne

Väestökehityksessä pienten keskusten suhteellinen merkitys kasvaa erilaisten kriisien ajaessa ihmisiä etsimään rauhaa pienempiin keskuksiin, vaikka maahanmuutto keskittyy isoihin kaupunkeihin tasaten kehitystä.

Kaupungistuminen jatkuu Uudellamaalla, mutta hajaantuu tasaisemmin ympäri maakuntaa. Varsinkin pienet ja keskisuuret kunnat kasvavat, kuten Tuusula, Lohja, Porvoo ja Tampereen junaradan radanvarsikunnat.

Uusimaa on vuosikymmenien saatossa globaalissa mittakaavassa ilmaston ja yhteiskuntarauhan kannalta turvallinen ja houkutteleva alue maahanmuuttajille. Uudenmaan väkimäärä kasvaakin tasaisesti, mutta EU:n tiukka rajavalvonta rajoittaa ilmastopakolaisten määrää: muuttajat tulevat pääosin työn ja parempien elinolosuhteiden perässä. Vuonna 2050 Uudellamaalla asuu 2,2 miljoonaa ihmistä vuosisadan alun 1,5 miljoonaan verrattuna.

Pienempiin yhteisöihin, kaupunkeihin ja kyliin syntyy omissa kuplissaan eläviä yhteisöjä, jotka väestörakenteeltaan, kulttuuriltaan ja tavoitteiltaan ovat hyvinkin erilaisia. Väestön hajaantuessa palveluiden tarjonta nojaa yhä vähemmän julkisiin palveluihin ja enemmän naapuriavun kaltaiseen toimintaan. Naapuriapukin saa globaalin vivahteen, sillä teknologian mahdollistaa naapuriavun saamisen ja antamisen mistä tahansa puolelta maailmaa.

Talous ja työllisyys

Taloudellisesti Uusimaa, samoin kuin Suomi ja muut Pohjoismaat ovat maailman parhaiten pärjääviä alueita. Koronapandemian jälkimainingeissa alkaneet panostukset ja rakenteelliset uudistukset kotimaiseen tuotantoon ja teollisuuteen jatkuvat vuosien varrella globaalin kaupan vähentyessä energia-, ruoka-, resurssi-, terveys-, ja vesikriisien saattelemana. Uusimaa onkin yksi maailman toimivimpia kiertotalouden ja paikallisen tuotannon keskuksia, jossa korostuu korkean teknologian tuotteiden kehittäminen ja yhdistäminen rajallisten energiaresurssien maailmaan.

Työllisyys on Uudellamaalla tasaisesti kasvanut. Paikallistalouden korostuessa yhä useammat talouden osa-alueet tuotetaan lähellä eikä globaaleissa arvoketjuissa, joka lisää paikallisesti tehtävän työn määrää. Lisäksi fossiilisten polttoaineiden vähentyessä fyysisen työn määrää lisääntyy esimerkiksi ruoan alkutuotannossa ja kriisivalmiusjoukoissa, vaikka Uudellamaalla pääasiallinen fokus onkin tuotantoteknologioiden kehittämisessä, käytössä ja huollossa.

Uudenmaan menestyneimmät yritykset toimivat kiertotaloudessa, paikallisessa ruoantuotannossa, ruokateknologioissa ja niiden viennissä, sekä sään ennustamiseen ja mallintamiseen liittyvässä teknologiassa, josta on tullut kriittinen osa alueiden varautumista jatkuvien kriisien maailmassa. Uudenmaan menestystarinana pidetään Vaisalaa, josta on kasvanut maailman 9. suurin yritys.

Eetos

Uudellamaalla pienet yhteisöt ja naapurustot ovat tärkeitä. Toisaalta omia arvoja ja kiinnostuksia vastaavat virtuaaliset yhteisöt toimivat myös tärkeänä osana ihmisten arkielämää, eräänlaisena kaukomatkailun korvikkeena. Ihmisten arkielämän elinpiiri pienenee ja paikallisuus korostuu uusina kylä-, kaupungiosa-, ja naapurustoyhteisöinä. Niiden avulla ihmiset kokevat selviävänsä kriisien keskellä.

Elämänarvoissa korostuu tasa-arvoinen oma yhteisö ja työnteon merkitys. Kriiseistä ei selviydytä ilman kaikkien panosta ja samalla omiin yhteisöihin halutaan kontribuoida. Ihmisten mahdollisuus kuluttaa luonnonvaroja on pienentynyt radikaalisti ja monet 2000-luvun ilmiöt muodista, kaukomatkailuun ja päivittäiseen lihansyöntiin ovat pakon sanelemana loppuneet. Tämä on myös tehnyt yhteisöistä tasa-arvoisia: ne keskittyvät pääosin perustarpeiden hoitamiseen jäsenilleen ja erilaisiin aineettoman kulutuksen muotoihin.

Tasa-arvoinen ja paikallisuutta korostava lähestymistapa näkyy myös politiikassa ja alueiden välisissä suhteissa. Tärkeimpänä pidetään oman lähiyhteisön, kaupunginosan, kaupungin, Suomen ja naapurimaiden selviämistä kriiseistä ja solidaarisuus ei tekojen tasolla ulotu kauemmas. Ihmisten pelko omasta tulevaisuudestaan on kasvanut, joka osittain on ohjannut sekä maahanmuuttopolitiikkaa ja rajavalvontaa että ihmisten suhtautumista poliittiseen päätöksentekoon: populisteille löytyy yhä oma kannattajajoukkonsa.

Tulevaisuuden elämää Uudellamaalla - Tuisku

2030 - Tuisku 15-v, Järvenpää, lukiolainen
Tuiskun koulukäynnistä valtaosa on tapahtunut etäkouluna johtuen koko hänen elämänsä ajan jatkuneiden koronaviruksen aiheuttamien muunnospandemioiden ja nuorten rokottamiseen liittyvän varovaisuuden takia. Toisaalta tämä on hankaloittanut kaverisuhteiden muodostumista ja toisaalta jo lapsesta alkanut etäopiskelu on opettanut erinomaiset digitaidot. Tuisku onkin jo alakouluikäisenä tehnyt valintoja koodaamisen, fysiikkaan ja kemiaan suuntautuneeseen opiskeluun. Tuiskun rakkain harrastus on e-urheilu.

2040 - Tuisku, 25-v, Järvenpää & Karkkila, freelancer-tutkija
Tuisku on valmistunut yliopistosta fysiikan kandidaatiksi ja e-urheilusta kummunnut kiinnostus koodaamiseen ja tietokoneisiin on johtanut Tuiskun työskentelemään avustavana tutkijana Vaisalassa ja muutamassa startupissa erilaisiin ilmasto- ja sääennusteteknologioihin liittyen. Kesät Tuisku viettää etätöissä Karkkilassa puoliomavaraisessa etätyöyhteisössä, jossa kaikki etätyöläiset osallistuvat tasapuolisesti maatilan pyörittämiseen ja ruoantuotantoon. Tuisku nauttii tästä fyysisestä työstä, joka tuo tarpeellista vastapainoa muuten digitaaliselle ja teoreettiselle tutkimustyölle. Talvet Tuisku asuu edelleen Järvenpäässä, josta on kehittynyt suurempi ja urbaanimpi keskus, väkiluvultaan jo lähemmäs 73 000.

2050 - Tuisku, 35-v, Järvenpää, johtava fyysikko, Vaisala
Uraansa keskittyneen Tuiskun kokeilu etätyöyhteisössä sai nopean päätöksen hänen saadessaan työtarjouksen Vaisalassa johtavana fyysikkona vuosikymmenen alussa. Siellä hän tapasi myös kanadalaisen puolisonsa, jonka kanssa hän avioitui ja ehti saada yhden lapsen, ennen kuin tutkimusura vei kokonaan mukanaan. Vuonna 2050 Tuisku saa Esko Valtaoja - palkinnon maailman toimivimman auringon lämpösäteiden heijasteen palauttamisjärjestelmän kehittäneen tutkimusryhmän johtamisesta Vaisalan ja Aalto Yliopiston yhteistyönä. Järjestelmä antaa toivoa maapallon ilmaston palauttamisesta pari astetta kylmemmäksi ja mahdollisesti vähemmän kriisiherkäksi.

Millä eväillä Uusimaa pärjää tulevaisuudessa?

Millä eväillä Uusimaa pärjää tulevaisuudessa?

Skenaariot **Valtiojohtoinen vihreä siirtymä**, **Globaali talouden veturi** ja **Sulkeutuva yhteisöllisyys** kuvaavat tulevaisuuksia, joissa Uusimaa joutuu pärjäämään erilaisten haasteiden keskellä. Ennakoinnissa olennaista ei ole pelkästään se, miten hyvin ymmärrät tulevaisuutta, vaan se miten hyvin ymmärrät nykyhetken päätöksenteon roolin tulevaisuuden luomisessa sekä miten osaat varautua erilaisiin mahdollisiin tulevaisuuksiin. Joka tapauksessa on selvää, että Uudenmaan ja uusmaalaisten tulee kaikista tulevaisuuden haasteista selvitä - tavalla tai toisella.

Voidaan kysyä oliko Kaarlo Terhi oikeassa yli sata vuotta sitten sanoittaessaan vuonna 1912 Uudenmaan maakuntalaulua ja onko hän oikeassa vielä 30 vuoden päästä? *“Uusmaa Suomen kruunussa on helmi kirkkahin, täällä kukkaan puhkeaapi tiede, taidekin, tääll’ on Suomen pää ja sydän, into hehkuvin, lempi lämpöisin”*. Monelta osin Terhi sanoitus osuu oikeaan nykyhetkessä: onhan Uusimaa alueellisen kilpailukykyindeksin mukaan Euroopan unionin 11. kilpailukykyisin alue (2018); onhan Uudenmaan tutkimus ja kehitys -toiminnan kokonaismenot noin 3,2 miljardia, puolet koko maan menoista (2018); onhan väestön koulutustaso maan korkein, kolmasosan väestöstä ollessa korkeakoulutettuja, verrattuna koko maan osuuteen 22% (2018). Ainoastaan säkeen loppukaneetin paikkansapitävyyttä lemmestä voidaan pohtia, onhan Uudenmaan hedelmällisyysluku 1,33, Suomen maakunnista matalin, ja asuntokunnista 43% on yksihenkisiä (2017). Oli niin tai näin, Uusimaa on joka tapauksessa tällä hetkellä yksi maailman kehittyneimmistä ja hyvinvoivimmista alueista. Terhi taisi olla taitava visionääri ja ennakoija aikanaan, ja kenties hän näki myös pidemmälle tulevaisuuteen kuin 2020-luvulle.

Tässä raportissa kuvatut skenaariot kertovat tarinoita tulevaisuuksista, jotka sellaisenaan eivät tule toteutumaan. Jokaisessa niistä kuitenkin korostuu haasteita ja mahdollisuuksia, jotka tulevat väistämättä eteen sekä Uudellamaalla että muualla Suomessa, sekä Suomen naapurimaissa että ympäri maailmaa. Seuraavalla sivulla on skenaarioiden analyysina kuvattu keskeisiä haasteita ja mahdollisuuksia yhdistelemällä Uudenmaan tulevaisuuden menestyksen avaimet. Tämä kertoo sen, mitä skenaariot yksittäin eivät kerro: teemoja, joihin tarttumalla uusmaalaiset ja maakunnassa toimivat erilaiset organisaatiot voivat yhdessä varmistaa, että vielä kolmenkymmenenkin vuoden päästä Uusimaa on, mitä Kaarlo Terhi aikoinaan povasi sen olevan, helmi kirkkahin.

Uudenmaan tulevaisuuden menestyksen avaimet

Kolmiosaisen ekologisen kriisin ratkaiseminen kaiken toiminnan lähtökohtana
Uudellamaalla on hyvät mahdollisuudet olla globaali esimerkin näyttäjä kolmiosaisen ekologisen kriisin ratkaisemisessa. Ilmaston lämpenemisen hidastaminen, luonnon resurssien ylikulutuksen lopettaminen ja luonnon monimuotoisuuden katoamisen estäminen kaiken toiminnan läpileikkaavana teemana takaa kestävän elämäntavan syntymisen maakunnassa. Näiden haasteiden ratkaisu on ainoa vaihtoehto menestyksekkäälle ja tulevaisuuteen katsovalle Uudellemaalle. Käytännössä tämä tarkoittaa näiden teemojen korostamista kaikissa kehityshankkeissa, aluekehityksessä, taloudessa, koulutuksessa ja kansainvälistymisessä.

Uusimaa kehittyy ja kasvaa maakuntana kestävästi
Pidetään huolta, että yhdyskuntarakenne kehittyy kestävällä tavalla ja viihtyisiä asuinympäristöjä löytyy hyvien liikenneyhteyksien äärestä. Yhdyskuntarakenteessa korostetaan hiilineutraaliutta ja ohjataan siihen, tuetaan ympäristön ja luonnon monimuotoisuuden elpymistä ja mahdollistetaan ihmisten arkinen hyvinvointi. Julkiset ja yksityiset investoinnit ovat kestävän kasvun ja maakunnan menestyksen edellytyksiä.

Globaalien haasteiden ratkaisu ja monipuolinen elinkeinorakenne talouden menestyksen pohjana
Investoidaan taloudellisesti toimintaympäristöön, jossa organisaatioiden ja yritysten osaaminen tuottaa innovaatioita suurimpien globaalien haasteiden ratkaisemiseen. TKI-toimintaa tuetaan riittävästi. Samalla muistetaan paikallisuus: monien haasteiden ratkaisut ovat paikallisia ja monipuolinen elinkeinorakenne pitää maakunnan elinvoimaisena ja resilienttinä.

Osaava ja sivistynyt väestö on Uudenmaan keskeinen voimavara
Koulutukseen ja tutkimukseen on panostettava, jotta osaajia riittää. Kehitetään jatkuvan oppimisen kulttuuria ja tapoja, tuetaan jatkuvaa oppimista, varmistetaan yhtäläiset mahdollisuudet kouluttautua ja ylläpidetään monipuolista koulutusjärjestelmää. Sivistys ja koulutus ovat tehokkaita toimia yhteiskunnallisen polarisaation ehkäisemiseksi.

Uusimaa uudistuu kansainvälistymisen ja kasvun kautta
Rakennetaan kansainvälisiä verkostoja ja parannetaan Uudenmaan houkuttelevuutta muualta muuttaville. Helpotetaan työperäistä maahanmuuttoa, sillä sen lisäämisen tähtäävät toimet ovat keskeisiä maakunnan uusiutumisen ja huoltosuhteen näkökulmasta. Houkutellaan osaajia myös muualta Suomesta.

Nähdään tulevaisuudessa!

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi